

Buurtprofiel *Nieuwe Haven*

Een beeld van de zone Nieuwe haven te Curaçao

Buurtprofiel Nieuwe Haven

Zone 44

Anno 2012

Beeld van de zone Nieuwe Haven te Curaçao

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**

*Dit project is gefinancierd middels Nederlandse Ontwikkelingsgelden
beheerd door USONA.*

Voorwoord:

Het buurtprofiel Nieuwe Haven heeft als doel inzicht te bieden in het ontstaan van de wijken binnen deze zone, de huidige situatie en de ontwikkelingen in de zone. Met de realisatie van dit buurtprofiel wil het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn zijn bijdrage leveren aan een geïntegreerde wijkaanpak voor Curaçao. Dit door kennis over de wijken te genereren en te ontsluiten en deze op een zodanige manier te presenteren zodat betrokkenen in de wijk de daadwerkelijke behoefte van de wijk kennen en op basis hiervan gerichte acties kunnen ondernemen met betrekking tot wijkverbetering, wijkontwikkeling en wijkbehoud.

De buurtprofielen hebben als ondertitel meegekregen:

Si mi sa mi pasado i mi presente mi por skohe mi futuro!

Door het verleden te kennen en het heden in kaart te brengen kunnen we onze toekomst gericht bepalen.

Wij hopen dat een ieder die geïnteresseerd is in deze wijk baat zal hebben bij dit buurtprofiel.

Inhoudsopgave:

- 1. INLEIDING**
- 2. GEOGRAFISCHE POSITIONERING VAN DE ZONE NIEUWE HAVEN**
- 3. HISTORIE EN CULTUUR BINNEN DE ZONE NIEUWE HAVEN**
 - MADURO HOLDING (1837-2012)
 - CURAÇAO BEVERAGE BOTTLING COMPANY (1938-HEDEN)
 - FREE ZONE (1956 – HEDEN)
 - TEXAS INSTRUMENTS (1968- 1976)
 - CURINDE (1980 – HEDEN)
 - CONTAINERHAVEN (1982-HEDEN)
 - DOUANE
 - AQUALECTRA
- 4. SOCIAAL- ECONOMISCHE EN DEMOGRAFISCHE KENMERKEN VAN NIEUWE HAVEN**
- 5. LEEFBAARHEID**
 - SLOT
- 6. VEILIGHEID IN NIEUWE HAVEN**
 - GEVAAR VOOR SABOTAGE
 - RIJKSEENHEID BOULEVARD DERDE MEEST GEVAARLIJKE WEG
- 7. ONTWIKKELINGEN**
 - DE VRIJE ZONE
 - COCA COLA (CBBC) GO'S GREEN
 - AQUALECTRA (DSITRIBUTION) ZET HET VIZIER OP 2030
- 8. DANKWOORD**
- 9. LITERATUUR EN BRONNEN**

Inleiding:

Het ontwikkelen van buurtprofielen is een initiatief van de voormalig overheidsdienst Sociaal Kennis Centrum (SKC). Met staatkundige herstructurering is het traject ter ontwikkeling van buurtprofielen overgenomen door het ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (SOAW). Het project is gestart als kwalitatief deelonderzoek naar aanleiding van het traject ter ontwikkeling van buurtmonitoren. De buurtmonitor is een geheel van kwantitatieve indicatoren aan de hand waarvan het woon- en leefklimaat in woongebieden (wijken) in kaart wordt gebracht. De buurtmonitor heeft als beperking dat het gebaseerd is op vooral statistische indicatoren; de beleving van de leefbaarheid door de buurtbewoners komt daarin niet tot uiting. Daarom is ervoor gekozen om naast de buurtmonitoren ook buurtprofielen te ontwikkelen.

In het buurtprofiel worden zowel objectieve en subjectieve data naast elkaar gezet en met elkaar in verband gebracht, daarbij vooral inspeland op bijzondere ontwikkelingen in de betreffende woongebieden en het verhaal dat erachter steekt. Het doel dat met dit buurtprofiel wordt nagestreefd is om aanvullend op de buurtmonitor, eenvoudig inzicht bieden in het verleden, de huidige situatie en (toekomstige) ontwikkelingen binnen de buurt. Daarnaast wordt hiermee, om beleidsdoeleinden, een betere onderlinge vergelijking van buurten mogelijk gemaakt.

Om aan die doelstellingen te kunnen voldoen, is informatie nodig over de buurten. Deze informatie is op twee manieren beschikbaar gekomen. In de eerste plaats is gebruik gemaakt van bestaande registraties en verrichte onderzoeken. Deze registraties bieden al veel informatie over de situatie in buurten, maar bieden geen inzicht in de beleving door de bevolking. Daarom bevat de buurtmonitor ook informatie over de beleving door bewoners. Dit gedeelte van de informatie is verzameld door middel van vraaggesprekken met sleutelfiguren uit de betreffende buurt en die daardoor namens de overige buurtbewoners (kunnen) spreken.

Dit is het buurtprofiel van de geografische zone aangeduid als 'Nieuwe Haven'.¹ Het betreft hier geen begripsverwarring. Het betreft een bewuste keuze. In het project ter ontwikkeling van buurtprofielen heeft SOAW om pragmatische redenen keuze gemaakt om de profielen te koppelen niet aan buurten, maar aan zones².

Een andere belangrijke verheldering betreft de keuze om een buurtprofiel op te stellen voor de zone Nieuwe Haven, terwijl deze haast onbewoond is. Ook dit is een bewuste keuze van de SOAW. Omdat het voor het eerst is dat buurtprofielen worden opgesteld, is ervoor gekozen om ook voor de onbewoonde gebieden een profiel op te stellen, zodat er bij wijze van een 'nulmeting' - eveneens voor beleidsdoeleinden - ook voor de zone Nieuwe Haven een inzichtelijk beeld wordt geschapen.

¹Met de term buurt wordt doorgaans geduid op een gebied dat door bewoners als een bij elkaar horend geheel wordt ervaren. Een buurt heeft meestal geen officiële status maar bestaat meestal alleen omdat een bepaald gebied in de volksmond zo genoemd wordt. Een buurt maakt deel uit van een wijk. Een wijk kan meerdere buurten bevatten. Een wijk is een min of meer duidelijk begrensde onderdeel van burgerlijke of kerkelijke gemeente. Meerdere wijken vormen een zone. Onder een zone dient te worden verstaan een relatief groot woongebied dat in geografisch of historisch perspectief als een eenheid kan worden beschouwd. Een buurtprofiel heeft doorgaans betrekking op een buurt zoals hierboven omschreven.

²De verdeling van Curaçao die voor dit profiel is gehanteerd, is de geocode-indeling van DROV. In deze indeling is Curaçao verdeeld in 65 zones, die weer onderverdeeld zijn in ongeveer 280 buurten.

Uiteraard betekent dit dat voor verschillende elementen die doorgaans in een buurtprofiel belicht worden en in de buurtmonitoren belicht zijn, in dit profiel een iets andere invulling hebben gekregen of geheel niet belicht zijn.

In dit buurtprofiel van Nieuwe Haven wordt in de volgende hoofdstukken in gegaan op de:

- geografische positionering
- historie
- sociaal- economische kenmerken
- veiligheid
- toekomstige ontwikkelingen

Op verschillende van deze dimensies van het buurtprofiel wordt, omdat het een haast onbewoonde zone betreft, ingegaan vanuit de invalshoek van eventuele toekomstige bewoning.

2. Geografische positionering van de zone Nieuwe Haven

Buurt: Nieuwe Haven

Zonegebied: 44

Code: 80

Nieuwe Haven omvat het gebied van Koningsplein. Dit industriegebied wordt in het oosten begrensd door de Emancipatieboulevard en Zeelandia; in het noorden door Emmastad, meer in het bijzonder Rust en Burgh; in het westen door het Schottegat; in het zuiden door het Schottegat. Het gebied zelf bestaat uit het Koningsplein, de e-zone Koningsplein, het douanegebouw, de container terminal van de Curaçao Ports Services en het bedrijfsterrein van de Coca Cola fabriek.

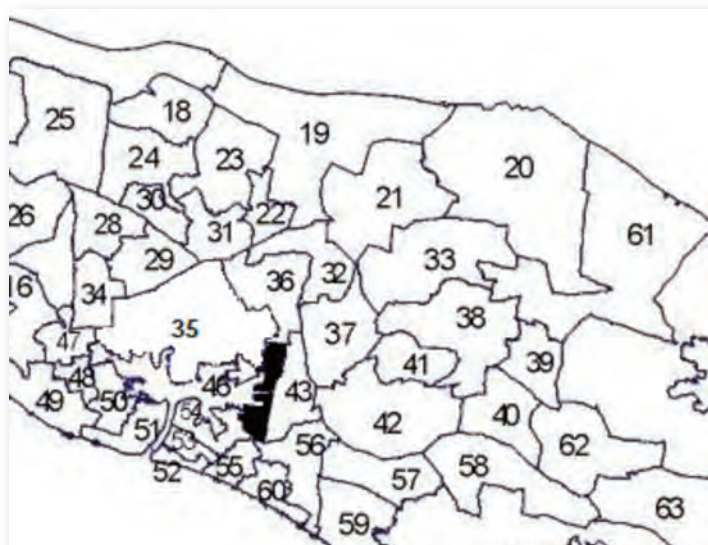
De zone Nieuwe Haven wordt omringd door de:

- zone 35, Asiento
- zone 36, bestaande uit de wijken Biesheuvel, Groot Kwartier, Groot Kwartier Zuid en Iland
- zone 43, bestaande uit de wijken Gaitu, Groot Davelaar, Klein Davelaar, Pos Cabai en Zeelandia
- zone 54, bestaande uit de wijken Arrarat, Arrarat Wijk, Baai Macola en Parera.
- zone 56, bestaande uit de wijken Saliña, Saliña Abou, Saliña Ariba, Vivir Contento, Kintjan en Vredenberg bij Kintjan

Het gebied zelf bestaat uit het Koningsplein, de e-zone Koningsplein, het douanegebouw, de container terminal van de CPS en het bedrijfsterrein van de Coca Cola fabriek.

Een uitvergroot beeld van de zone-indeling

Een uitvergroot beeld van de zone-indeling

Nieuwe Haven omvat het gebied van Koningsplein. Dit industriegebied wordt in het oosten begrensd door de Emancipatieboulevard, in het noorden door Emmastad - in het bijzonder Rust en Burgh - in het westen door het binnenwater Schottegat en in het zuiden door Baai Macola en Saliña Abou.

3. Historie en cultuur binnen de zone Asiento

Nieuwe Haven is een volstrekt onbewoond gebied, maar die gekenmerkt wordt door een hoge concentratie van economische bedrijvigheid die te maken hebben met in-, uit- en doorvoer van goederen. In de zone bevinden zich ondermeer Maduro Holding, de Vrije Zone Curaçao Port Services, de frisdrank fabriek 'Coca Cola', de elektriciteitsproductie centrale van Aqualectra, de havendependance van de Douane.

Omdat de zone vanouds her onbewoond is geweest, maar altijd gekenmerkt is geweest door economische bedrijvigheid, valt de geschiedenis van de zone (grotendeels) samen met de geschiedenis van de bedrijven en instellingen die aan de grondslag van de (economische) bedrijvigheid van de zone hebben gestaan en nog steeds staan.

Van die bedrijven en instellingen volgt hier voor elk een korte weergave van de historische hoogtepunten voor wat betreft hun invloed op de zone in het bijzonder, maar ook op de gemeenschap in het algemeen.

Maduro Holding (1837-2012)

Maduro Holding is gevestigd aan de Dokweg 19 in het kantorencomplex bekend als Maduro Plaza. Dit complex bevindt zich in het noordelijk gedeelte van de zone.

Het bedrijf is gesticht in 1837 door Salomon Elias Levy Maduro als een en is in datzelfde jaar begonnen met scheepsbunkering. In die tijd werd er kool geleverd aan schepen die de haven van Curaçao aandeden. De zonen van de heer Maduro hebben zich aangesloten aan het bedrijf van hun vader en zo is de naam S.E.L. Maduro. Sindsdien heeft het bedrijf haar activiteiten uitgebreid over activiteiten die gerelateerd, maar ook niet gerelateerd zijn aan scheepsbunkering, waaronder de scheepvaart-, reis-, recreatie- en industriële branche. De activiteiten van de verschillende branches zijn ondergebracht in een holdingstructuur.

Maduro Holding is meer dan 170 jaar van grote invloed geweest op de economische ontwikkeling van Curaçao. De bedrijfsbiograaf Johan Hartog stelt dat de economische geschiedenis van de Nederlandse Antillen niet los kan worden gezien van de rol die S.E.L. Maduro & Sons daarbij heeft gespeeld. Het Maritiem Museum meldt over het bedrijf het volgende:

“In de jaren 1800-1840 stagneerde de handel wereldwijd. Zuid Amerika, waar de meeste goederen uit Curaçao werden verkocht, was in de greep van onafhankelijkheidsoorlogen. De haven van Willemstad lag in de luwte. In een poging om de handel aan te trekken, werd Willemstad tot vrijhaven verklaard zonder belastingen en accijnzen. De haveninkomsten liepen weer op rond 1840. Rond 1860 keerde het tij. Handel en scheepvaart namen belangrijk toe. Rond 1900 was Willemstad een levendig handelscentrum met voornamelijk moderne faciliteiten. De scheepsbouw floreerde tussen 1840 en 1890. De belangrijkste scheepsbouwers op Curaçao waren J.A. Jessurun en S.E.L. Maduro. ... Tussen 1914 en 1930 werd Willemstad een belangrijk olielaadstation. S.E.L. Maduro & Sons was veruit de grootste bevoorraden van kolen. Met zijn eigen watervoorziening en ijsfabriek was de scheepswerf van S.E.L. M de meest aantrekkelijke plaats voor kolen.”

Maduro Holding is dus van oudsher verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de ontwikkelingen in de haven - waar het bedrijf al in de 19e eeuw haar faciliteiten heeft gebouwd – als in de zone van Nieuwe Haven. Dit omdat de zone aan de Schottegat ligt en daardoor het voeren van aan scheepvaart gerelateerde economische activiteiten vergemakkelijkt.

Het bedrijf kan zonder twijfel als één van de pioniers gezien worden voor wat betreft de ontwikkeling van de zone Nieuwe Haven.

Curaçao Beverage Bottling Company (1938-Heden)

Curaçao Beverage Bottling Company (CBBC), populair bekend als Coca Cola, produceert en exporteert Coca Cola en ook andere frisdranken. Daarnaast importeert en distribueert het bedrijf andere niet-alcoholische drank. Met de productie en distributie van de frisdrank Coca Cola is het bedrijf al vanaf 1938. De fabriek maakt dus al geruime tijd deel uit van het aanzicht van de zone Nieuwe Haven.

Met haar 120 man tellende personeelsbestand zet het bedrijf geen stempel in de zone voor wat betreft in het aantal werknemers dat zich dagelijks van en naar de fabriek begeven. Maar wel drukt het bedrijf als oudgediende al geruime tijd een stempel op de zone met haar opvallende logo op de fabriek en op haar vrachtwagens.

Free Zone (1956 – heden)

In de zone Nieuwe Haven bevindt zich de Economische Zone³ Koningsplein, populair bekend als Vrije Zone of Free Zone. Dit is de economische zone voor de zeehaven van Curaçao.

De Vrije Zone in Nieuwe Haven werd als eerste economische zone van Curaçao in 1956 opgericht⁴. Het concept van een vrije zone vindt zijn oorsprong in Panama, waar het in 1948 werd ingevoerd met het doel de handelsactiviteiten rond het recent geopende Panamakanaal te stimuleren.

De Free Zone valt op in de zone Nieuwe Haven door de grootte ervan. Het betreft een omheinde oppervlakte van 23 hectare, waarbinnen zich ruim 99.000m² aan grote, overwegend metalen gebouwen bevinden die als etaleerruimten en magazijnen dienen. In de Vrije Zone zijn over de 100 bedrijven gevestigd en zijn er ongeveer 1000 mensen werkzaam. De bedrijven in de Vrije Zone houden zich het meest bezig met het exporteren van goederen zoals kleding, cosmetica en schoenen. Er is tegenwoordig bovendien een groei in de handel van producten van een hogere waarde zoals medicijnen. Naast de handel in goederen, zijn er ook distributiebedrijven die diensten als facturering en het verhuur van opslagruimte aan derden bieden.

Het is vooral de handel in goederen die voor een aantal jaren van bloei heeft gezorgd in de zone voor taferelen van drukte met lange rijen van vooral Jamaicaanse, Haitiaanse, Dominicaanse en Venezolaanse⁵ kleine handelaren - kooptoeristen; hoofdzakelijk vrouwen - die met taxi's aan- en afgevoerd werden om met name kleding te kopen.

11. Number of Visits to Free Zone Curaçao by Nationality				
	2005	2006	2007	2008
Guyana	2107	1788	1841	1451
Haiti	3403	4267	4242	3738
Jamaica	10978	9563	11331	9638
Dominican Republic	3991	3287	3498	2621
Trinidad & Tobago	6017	5983	6655	4653
Venezuela	3379	3056	11182	20850
Other	6516	7448	10927	11504
TOTAL	36391	35392	49676	54455
Source: Curaçao Industrial and International Trade Development Company NV				

Bron: *Statistical Yearbook 2009*

Naast genoemde taferelen van drukte met buitenlandse kopers, heeft de Vrije Zone weer de aandacht gevestigd op de zone Nieuwe Haven met de 'spraakmakende' branden. Op 13 november 2006 is de eerste brand uitgebroken. Vervolgens mocht de brandweer uitrukken naar de Vrije Zone op 8 januari, 23 januari, 17 februari en 19 februari 2007. De schade aan de gebouwen die in 2007 door brand werd veroorzaakt is bijna helemaal hersteld.

³Het concept van een economische (vrije) zone houdt in dat geen heffing van invoerrechten plaatsvindt wanneer goederen vanuit het buitenland worden ingeslagen in een vrije zone. Voor douanedoelinden fungeert een vrije zone dus als een stukje buitenland in het binnenland. De (internationale) goederenhandel wordt op deze wijze gestimuleerd. De economische zone is gebaseerd op het aloude concept van de vrije zone, van oorsprong een pure douanefaciliteit. In 1956 is voor het eerst een vrije zone in de Nederlandse Antillen ingevoerd ter stimulering van internationale handels- en distributieactiviteiten. (PbNA 1956, 63) In 1975 is de wetgeving herzien. (PbNA 1975, 211) In 1986 zijn diensten toegevoegd aan de toegestane activiteiten. (PbNA 1986, 139) In 2001 is de vrije zone wetgeving vervangen door de economische zone wetgeving. (PbNA 2001, 18)

⁴Later volgden de economische zones bij de luchthaven, bij Brievengat en de e-commerce.

⁵Statistical Yearbook 2009 CBS.

Texas Instruments (1968- 1976)

De aanwezigheid van Texas Instruments op Curaçao was kort, maar niet te miskennen. Het bedrijf was gevestigd aan de Maduro Plaza.

Het Amerikaanse concern Texas Instruments heeft het zich in 1968 gevestigd op Curaçao. De vestiging van het bedrijf heeft voor de zone gezorgd voor veel bedrijvigheid en verkeer van vooral voor vrouwen. In 1972 had het bedrijf ongeveer 1500 vrouwelijke werknemers in dienst. Sommige auteurs stellen dat het bedrijf door het bieden van werkgelegenheid aan zoveel vrouwen een belangrijke factor was in de emancipatie van vrouwen op Curaçao.

Een ommekeer in de hoge mate van bedrijvigheid in de zone Nieuwe Haven waaraan het bedrijf bijdroeg kwam toen de arbeidsconflicten startten, juist naar aanleiding van de vrouwelijke werknemers. De vrouwen moesten werken in drie ploegen: van acht uur 's morgens tot vier uur 's middags, van vier uur tot twaalf uur 's nachts en van twaalf uur 's nachts tot zes uur in de ochtend. Het was echter in strijd met bepalingen van de International Labour Organization om vrouwen in te delen in een nachtploeg. Toen Texas Instruments geconfronteerd werd met de eisen van de vakbond leidde dit tot ontslagen en permanente inkrimping van het aantal arbeidsplaatsen. Uiteindelijk werd in 1976 het bedrijf gesloten.

Dit was een zware klap voor de velen die er werkten en voor de bedrijvigheid in de zone, maar ook voor het eiland in het algemeen.

Curinde (1980 – Heden)

Curaçao Industrial and International Trade Development Company (Curinde), dat gevestigd is in het landhuis Koningsplein, is op 1 april 1980 opgericht met het doel:

- het ontwikkelen en beheer van twee economische zones en een industriële zone
- het aantrekken en begeleiden van lokale en buitenlandse investeerders

Curinde ontwikkelt en beheert de economische zones Vrije Zone en Curaçao Industrial Zone, zodat bedrijven die zich willen vestigen op Curaçao, optimaal kunnen profiteren van het distributie potentieel naar onder meer Zuid-Amerika en het Caribisch gebied, de mogelijkheid van belastingvrije toegang tot de Europese Unie, internationale financiële dienstverlening, uitstekende zee- en luchtaansluitingen, en toegang tot hooggekwalificeerd personeel.

Het landhuis Koningsplein behoort tot de vele kleine plantages⁶, tuinen en buitenverblijven die gelegen zijn ten oosten van het Schottegat. Op enkele honderden meters van elkaar staan de landhuizen Bloemhof, Bever, Rooi Catootje, Suikertuintje, Bloempot, Cerrito, Poos Cabai, Joontje, Gaito en Urdal en andere plantages. Nog in het eerste kwart van deze eeuw moet de buurt waarin voornoemde plantages liggen, één van de mooiste streken van het eiland zijn geweest. Maar door het kappen van de mangelbosjes verdween de

⁶Uit registers van 1712 blijkt dat plantage Koningsplein 35 hectare bestreek. (Renkema)

natuurlijke barrière tegen het zeewater, waarna het verziltingproces van het grondwater in dit gebied een aanvang nam. De boomgroei werd echter pas goed aangetast toen in de twintiger jaren van deze eeuw door het Gouvernement en door de Shell waterrijke plantages werden opgekocht en men op grote schaal water aan de grond begon te onttrekken. Het landhuis werd tot in de jaren zeventig nog bewoond door familie Smeins (waarschijnlijk de laatste bewoners van de zone Nieuwe Haven). Met het betrekken van het landhuis door Curinde heeft dit geleid tot de volledige omzetting van de zone tot voormalige plantage en woongebied tot industriegebied.

Containerhaven (1982-Heden)

Met de komst van de olieraffinaderij, de overslag van vracht, de vrijhandelszone en de aanwezigheid van het grootste droogdok in de regio heeft de haven van Curaçao zich ontwikkeld tot een internationale zeehaven voor de zeevaart. Hierdoor is de behoefte vergroot om in staat te zijn om grote hoeveelheden Curaçao was in 1982 een van het eerste (ei)landen in de regio die de containerkade in gebruik nam. De exploitatie van de containerhaven is in handen van Curaçao Port Services (CPS). CPS huurt de containerhaven en apparatuur van het havenbedrijf Curaçao Ports Authority. CPS is gevestigd aan de Rijkseenheid Boulevard.

Met de voorbereidingen en de bouw van de containerhaven is medio jaren zeventig begonnen. Al vanaf die fase heeft de containerhaven gezorgd voor bijzonder veel bedrijvigheid in de zone. Vanaf de ingebruikname in 1982 heeft CPS de containerhaven geopereerd op basis een continudienst. Hierdoor heeft het gezorgd voor een continue - maar met pieken en dalen - beweging van mensen in de zone. Dit des te meer omdat de

CPS de containerhaven blijkbaar op excellente wijze opereert. In 1998 heeft de CPS als eerste containerhaven in het Caribisch gebied die met Summa Cum Laude de ISO 9002 certificering ontvangt voor geheel de operationele en administratieve activiteiten ontvangt.

De aanwezigheid van CPS in de zone heeft misschien het meest bijgedragen aan de omzetting van het aanzicht van de zone in één van een industriegebied. De hoog boven de gebouwen uitstekende containerkranen hebben ertoe geleid dat de zone al van ver herkend kan worden als een gebied van moderne industriële bedrijvigheid plaatsvindt. De vaak in grote aantallen opeen gestapelde containers benadrukken dat des te meer eenmaal men langs CPS rijdt.

Douane

De Douane heeft naast de servicepunten op de luchthaven Hato, Postkantoor en in Punda, ook een kantoor aan de Nieuwe Haven. Aanwezigheid van de containerhaven en de Vrije Zone hebben de aanwezigheid van de Inspectie van Invoerrechten en Accijnzen, de Douane, in de zone teweegebracht. Vanuit dit kantoor voert de Douane ondermeer de taken uit van het houden van toezicht op de in-, uit- en doorvoer van goederen en het heffen en innen van invoerrechten, economische heffingen, accijnzen en omzetbelasting bij invoer.

Aqualectra

De elektriciteitsdistributie centrale van Aqualectra is een van de recentere bedrijven die zich in de zone heeft gehuisvest.

Nadat vanaf 1893 Leonard B. Smith, het recht heeft verkregen voor het opwekken en distribueren van elektrische energie op het eiland, is dit recht overgegaan in verschillende handen – waaronder van 1907 tot 1927 ook in handen van S.E.L. Maduro & Sons -, is de elektriciteit productie door de overhead geïntegreerd met de productie en distributie van drinkwater. Daarmee is de Integrated Utility Holding (I.U.H.) opgericht. De I.U.H., K.A.E. (electriciteitsbedrijf) en KODELA (water productie en distributiebedrijf) verder onder één naam: Aqualectra. Aqualectra bestaat uit Aqualectra Production en Aqualectra Distribution.

Met de toegenomen behoefte aan elektriciteit in Curaçao is besloten een nieuw distributie faciliteit te bouwen. De bouw is afgerond in de jaren negentig. Sindsdien draagt dus ook Aqualectra Distribution een steentje bij aan de bedrijvigheid in de zone Nieuwe Haven.

4. Sociaal- economische en demografische kenmerken van Nieuwe Haven

De volkstellingen (Census) van 2001 en 2011, gedaan door het Centraal Bureau voor de Statistiek, geven beide aan dat de zone onbewoond is. Dit klopt ook omdat de zone in zijn geheel in beslag wordt genomen door activiteiten van de bedrijven die daar zijn gevestigd, Maduro Holding, de bedrijven van de Free Zone, Curaçao Ports Services, Curaçao Beverage Bottling Company, Aqualectra en de Douane. Hierdoor is de zone ook onbewoonbaar. De enige demografie die Nieuwe Haven kent, is van de mannen en vrouwen die door de jaren heen zich er dagelijks in grote getallen ernaar toe begeven om hun brood te verdienen.

Tabel 1: Inwonersaantal Nieuwe Haven en direct aangrenzende zones⁷

Zone nummer	Zone naam	Bevolking 2001	Bevolking 1992	Oppervlakte zone	bewoners/k m² 2001	bewoners/k m² 1992	Bevolkings groei in %
43	ZEELANDIA	759	727	1.71	444	425	4.4
44	NIEUWE HAVEN	*	*	0.65	*	*	*
45	DOK	*	*	0.27	*	*	*
46	SCHOTTEGAT	*	*	3.34	*	*	*

In vergelijking met de direct aangrenzende zones valt het feit dat de zone Nieuwe Haven niet bewoond is niet op, omdat deze ook onbewoond zijn.

⁷De resultaten van de census 2011 op wijkniveau waren nog niet beschikbaar gemaakt voor het publiek wanneer dit buurprofiel opgesteld werd.

5. Leefbaarheid

Leefbaarheid heeft betrekking op de aantrekkelijkheid en/of een gebied of gemeenschap geschikt is om er te wonen, of te werken. Leefbaarheid heeft betrekking op zowel fysieke als sociale aspecten. Leefbaarheid gaat over hoe mensen de samenstelling van de bevolking in hun buurt waarderen, over hoe veilig men de buurt vindt, over hoeveel overlast en hinder men ervaart, over de kwaliteit van de woningvoorraad, over voorzieningen in de buurt en over de kwaliteit van de publieke ruimte.

Doorgaans gelden de volgende indicatoren voor de leefbaarheid:

- de kwaliteit van de eigen woning en de woonomgeving;
- de aanwezigheid van voldoende (sociale) voorzieningen zoals scholen, winkels, parkeerfaciliteiten, openbare verlichting en openbaar vervoer;
- aspecten die de mate van (sociale) veiligheid bepalen zoals inbraak, drugsgebruik, vandalisme en verkeer;
- zaken die te maken hebben met het milieu zoals vervuiling, zwerfvuil, luchtkwaliteit en geluidsoverlast;
- sociale kenmerken zoals de aanwezigheid en kwaliteit van buurtcontacten en vormen van burenhulp.

Maar omdat Nieuwe Haven onbewoond is, is bij de beoordeling van leefbaarheid van Nieuwe Haven alleen gekeken naar zaken die te maken hebben met het milieu, waaronder vervuiling, zwerfvuil, luchtkwaliteit en geluidsoverlast.

Geluidsoverlast

Indien er van geluidsoverlast gesproken kan worden in de zone, komt deze niet van bedrijven als CPS, de Coca Cola fabriek of Aqualectra Distribution, maar eerder van het verkeer op de Rijkseenheid Boulevard.

Vervuiling

De Rijkseenheid Boulevard is een van de wegen die met regelmaat schoongemaakt en bijgehouden wordt voor wat betreft zwerfvuil en de begroeiing langs de weg.

De wateren van de Schottegat naast de Coca Cola fabriek bieden de sportvissers ondanks het jarenlange lozen van restwater door Coca Cola en de voormalige Amstelbrouwerij nog steeds plezier in het uitoefenen van hun hobby. Er worden er nog aandachttrekkende vangsten gedaan van vooral Tarpons (Sabalo's).

Luchtkwaliteit

Ondanks de industriële bedrijvigheid in de zone waait er toch een frisse wind; zeker nu de Amstel Brouwerij er niet meer is⁸.

Mede vanwege de frisse lucht, heft de regering besloten dat ingaande 6 november 2011 de oostelijke helft van de Rijkseenheid Boulevard wekelijks op de zondag autovrij wordt gehouden. De westelijke kant van de weg - dus aan de zijde van DOK, Aqualectra en Vrije Zone -, wordt opengehouden omdat het werk bij die bedrijven doorgaat.

⁸In de tijd dat de brouwerij er nog stond precies ten oosten van de zonegrens, hing er met enige regelmaat de pregnante geur van gist die vrijkwam uit het bier brouwproces.

De autovrije zondag heeft als motto 'Balor na nos bida' (Waarde voor ons leven). "Het volk kan daar gaan joggen, fietsen, picknicken langs het water en genieten. Het wordt een plek waar mensen in een prettige sfeer elkaar kunnen ontmoeten." Aldus premier Schotte in een toespraak ter inluiden van de autovrije zondag.

Slot

Als naar de bovengenoemde kenmerken wordt gekeken, dan is de conclusie dat er geen sprake kan zijn van leefbaarheid bij Nieuwe Haven in de gangbare zin van het begrip. Maar ondanks dat het een industriegebied, kan de zone aangemerkt worden als niet-leefbaar voor wat betreft het milieu-aspect.

6. Veiligheid in Nieuwe Haven

Onder de term sociale veiligheid wordt verstaan: de bescherming of het zich beschermd voelen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte. Sociale (on-)veiligheid is dus het resultaat van de aan- of afwezigheid van maatregelen die bescherming bieden tegen gevaar en ook is sociale veiligheid het resultaat van menselijk handelen (hoe sociaal of asociaal mensen met elkaar omgaan).

De Nieuwe Haven is onbewoond, maar vanwege de gevestigde bedrijven is er dagelijks een vrij hoog aantal mensen dat de zone bezoekt. Daarom wordt veiligheid hier niet toegespitst op de sociale veiligheid, maar op omstandigheden die een dreiging vormen op het leven en de gezondheid.

Gevaar voor sabotage

De Vrije Zone

In verband met de 5 branden die in korte tijd geregistreerd zijn in de Vrije Zone waarbij een aantal loodsen in vlammen verwoest zijn geraakt, zijn er vragen en discussies gerezen over de gevoeligheid – veiligheid – van de Vrije Zone voor sabotage en terrorisme. Er zijn in verband met dit gevaar maatregelen genomen.

- Een nieuw toegangscontrole systeem is ingevoerd gekoppeld aan het bezoekers-inschrijving programma voor de Vrije Zone om tegemoet te komen aan de verhoogde veiligheidsbehoeften. Het betreft een 100 procent registratiesysteem van de stroom van mensen die de Vrije Zone betreden en verlaten. Ook is het proces om een toegangspas te verkrijgen aangescherpt.
- De afgebrande gebouwen zijn vervangen door gebouwen die vervaardigd zijn van materiaal brandvertragend zijn. Totaal is 18.000 km² herbouwd. Naast het gebruik van brandwerende materialen zijn ook andere veiligheidsvoorzieningen getroffen. De omheining is sindsdien elektronisch beveiligd. In 2009 zijn nieuwe zeewaterputten geslagen om de brandweer van dienst te kunnen zijn.

Overige bedrijven en instellingen

De overige bedrijven en instellingen in de zone zijn ook alerter geworden op de mogelijkheid op sabotage.

Rijkseenheid Boulevard derde meest gevaarlijke weg

- Gevaar van ongelukken tussen auto's
Uit een onderzoek gedaan door Veilig Verkeer Curaçao in 2008 is gebleken dat de

Rijkseenheid Boulevard samen met de Caracasbaaiweg en de E.E.G-weg, tot de meest gevaarlijke straten van Curaçao horen. Het onderzoek is uitgevoerd om een beeld te krijgen van de verbetering en het onderhoud van de wegen. Met de lijst hoopte de vereniging de Dienst Openbare Werken te waarschuwen, zodat de dienst rekening zou houden met aanpassingen om het verkeer veiliger te maken. De Rijkseenheid Boulevard is gezamenlijk met de Caracasbaaiweg en de E.E.G.-weg uitgekomen als de derde meest gevaarlijke wegen. Het criterium was het aantal verkeersongelukken met dodelijke afloop. Tussen 2001 en 2008 hebben zich op elk van deze wegen 8 verkeersongelukken met dodelijke afloop zich voorgedaan, waardoor ze op bovenvermelde positie zijn uitgekomen.

- **Gevaar van het te water raken**
Nadat in 2009 binnen korte tijd vier voertuigen betrokken waren bij een auto ongeluk waarbij deze in het water terechtkwamen, heeft de gezaghebber onderzoek laten doen naar deze weg door onder meer DOW en de Commissie Veilig Verkeer. Dit om soortgelijke ongevallen te voorkomen. Er is sindsdien nog geen maatregelen genomen.
- **Gevaar voor objecten en personen langs de weg**
Het is een paar keer voorgekomen dat er een auto tegen een hek of het gebouw zelf is aangereden van de Curaçao Beverage Bottling Company (CBBC). Uit voorzorg is de kantine naar een andere plaats binnen het bedrijf verhuisd.

De hoge snelheid waarmee het mogelijk is om op de Rijkseenheid Boulevard gereden kan worden gerekend tot een van de factor die de kans op verkeersongelukken verhoogt.

7. Ontwikkelingen

De Vrije Zone

- *Dalend aantal bezoekers*
Frezacur staat voor Free Zone Association of Curacao. Het is een vereniging bestaande uit voornamelijk eigenaars van bedrijven gevestigd in de Vrije Zone. Xerxes 'Checo' Nepomuceno is al 20 jaar voorzitter van Frezacur. Nepomuceno uit regelmatig zijn bezorgdheid over de vrije zone in de media. Volgens hem is er veel te weinig beweging in de Vrije Zone.

“Vroeger hadden we in de vrije zone een omzet van 775 miljoen per jaar. Tegenwoordig halen we nauwelijks 300 miljoen”, aldus de voorzitter.

Elk jaar weer worden er steeds minder containers geïmporteerd. Kooplui uit de Caribische regio zijn een belangrijke groep van afnemers voor ondernemingen in de Vrije Zone. Met name uit Jamaica en Haïti kwamen er veel mensen om te kopen in de vrije Zone. Dat het nu minder gaat met de Vrije Zone is volgens Nepomuceno begonnen met de sluiting van de Antilliaanse Luchtvaartmaatschappij (ALM) in 2002. De luchtverbinding tussen Curaçao en de buurlanden van waar de meeste bezoekers van de Vrije Zone komen is sindsdien een probleem gebleven.

“Nu is er onvoldoende airlift. Er komen ook ondernemers uit onder meer de Dominicaanse Republiek, Trinidad en Suriname, maar het aantal bezoekers uit deze landen is niet hoog. Insel Air begon in hetzelfde jaar dat Air Jamaica stopte met vluchten, maar dat heeft helaas nooit het aantal Jamaicaanse bezoekers geëvenaard dat met Air Jamaica kwam.”

-
- *Visumplicht*
Een ander probleem volgens Frezacur is het visumbeleid. De regering is van plan een visumplicht voor Jamaica in te voeren. Mensen uit Jamaica zouden dan eerst drie dagen naar Cuba moeten reizen om hun visa op te halen, om daarna naar Curaçao te kunnen reizen.

“Dat is allemaal veel te omslachtig waardoor de Jamaicanen kiezen om maar naar Panama te reizen om daar hun inkopen te doen. De Vrije Zone van Curaçao heeft flinke concurrentie met Panama, waar de spullen van mindere kwaliteit zijn maar wel goedkoper dan op Curaçao.”

Curinde heeft samen met de Directie Buitenlandse Betrekkingen regelmatig presentaties georganiseerd over dit onderwerp en dat heeft geresulteerd in een daling ten aanzien van het aantal klachten.

- *Expansie mogelijkheden*
Een ander probleem voor de Free Zone aan het Koningsplein is dat de zone vol is en er geen mogelijkheden zijn om de zone uit te breiden. Dat geeft Curinde aan. Voor de verdere ontwikkeling van de vrije zone is het essentieel om extra ruimte beschikbaar te hebben, hetzij door uitbreiding op die locatie, dan wel door het verplaatsen van de Vrije Zone naar een andere veel grotere locatie.
- *Toekomstplannen*
In overeenstemming met het doel van de regering, om ervoor te zorgen dat in het jaar 2016 Curaçao een internationaal handelscentrum, heeft Curinde een strategisch plan opgesteld. De verwachting is dat Curinde tenminste 5 miljoen gaat investeren, wat vervolgens ook een grote uitwerking moet gaan hebben op de promotie van de economische zones. Volgens Nepomuceno zal inderdaad meer promotie in de regio voor de Curaçaose Vrije Zone heel veel helpen. Dat wordt volgens hem nu te weinig gedaan. Hij zegt het jammer te vinden ‘dat organisaties zoals CHATA en CTB regelmatig campagnes voeren voor alle andere vormen van toerisme maar daarbij de toeristen/kopers voor de Vrije Zone vergeten’. Promotie en voorlichtingscampagnes over Curaçao en haar Vrije Zone in onder meer Barbados, Trinidad en andere eilanden in de regio kunnen meer bezoekers opleveren, zo meent de Frezacur-voorzitter. Maar voor een zodanige aanpak zouden Frezacur, Curinde, Chata en CTB allemaal samen moeten werken.

Coca Cola (CBBC) go's green

Curaçao Beverage Bottling Company is sinds 2011 aangesloten op het openbare rioleringsstelsel. Hiermee is een einde gekomen aan het jarenlange dumpen van restwater in Schottegat door het frisdrankenbedrijf. Het water gaat nu eerst door een zuiveringsproces voordat het in het openbare rioleringsstelsel terechtkomt. Het water gaat via een ondergrondse waterleiding naar het Amstelgemaal⁹. Daarvandaan gaat het water naar Hòfi Klein te Kwartier waar het verder gezuiverd wordt. Dat water wordt uiteindelijk gebruikt

⁹Een gemaal is eigenlijk een grote pomp die het water van een lager naar een hoger niveau kan brengen. Water loopt namelijk van nature van hoog naar laag. Het gemaal zorgt ervoor dat de waterstand (het peil) in een gebied op peil dtp@reprofullcolor.comblijft.

voor planten in Punda en het Avila Beach Hotel, zo stelt CBBC.

Aqualectra (Distribution) zet het vizier op 2030

Even hebben de plannen van Aqualectra om het hoofdkantoor te bouwen waar de voormalige Amstelbrouwerij was, de verwachtingen geschept dat het bedrijf een sterkere aanwezigheid zou krijgen in en naast de zone Nieuwe Haven. Die plannen zijn uiteindelijk van de baan.

Wat vooralsnog de toekomst inhoudt voor wat Aqualectra in de zone Nieuwe Haven zijn verdere investeringen in de optimalisering van de levering van stroom. Dit geldt voor huishoudens, maar ook voor (grote) bedrijven in de zakelijke, industriële en toeristische sector. Vooral voor deze laatst genoemde sectoren is niet alleen een optimale levering van belang, maar ook de kosten die daarmee gemoeid zijn. In de plannen 2020 en 2030 zet het bedrijf ondermeer de strategieën daartoe uiteen. Alternatieve bronnen van (duurzame) energie vormen daar een prominent deel van uit, wat implicaties heeft voor de richting die Aqualectra uit wenst te gaan met de distributiecentrale in de zone.

8. Dankwoord

Het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn wil hier een woord van dank uitspreken aan een ieder die op welke wijze dan ook een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit buurtprofiel. Waardevolle bijdragen zijn geleverd door onder meer:

- Xerses 'Checo' Nepomuceno voorzitter van Frezacur
- Fiorina Hernandez Investment Promotor Curinde
- Dimitri Cloose Curaçao Ports Authority
- Myrthe Verhulst Marketing Manager Curaçao Beverage Company

9. Literatuur en bronnen

- P.C. Emmer, De Nederlandse slavenhandel 1500-1850, 2000
- W.E. Renkema, Bloemhof: Uit het archief van en Curaçaose plantage
- Bazur, H. (2007). *Containerhaven*
- Business Curaçao (z.d.). Curaçao: *Partner in Export and Export-Production*
- Curaçao Chamber of Commerce & Industry (z.d.). *Free Zone | E-Zone*
- Department of Economic Affairs. (2010). *Curaçao Economic Outlook 2010*
- Curaçao Ports Authority. (z.d.). *Other Port Services*.

Colofon

Buurtprofiel Nieuwe Haven

Teksten:

Practical Business Solutions BV

In opdracht van:

Ministerie SOAW

Foto's:

Practical Business Solutions BV

Grafische vormgeving:

Ariadne Faries

Print/Distributie:

Ministerie SOAW

Informatie:

Ministerie SOAW

Sector Familie en Jeugd

Apna gebouw 5e verdieping

Tel: 466 93 43

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**